

## **Прозорість діяльності комунального підприємства: яку інформацію необхідно оприлюднювати**

Значний обсяг інформації, розпорядником якої є комунальне підприємство, що стосуються як організаційних аспектів діяльності підприємства, так і фінансів згідно чинного законодавства підлягає обов'язковому оприлюдненню. То ж, розглянемо основні положення нормативних актів, які регламентують оприлюднення інформації для комунального підприємства.

Згідно частини 5 статті 6 [Закону України «Про доступ до публічної інформації»](#) (далі – Закон № 2939) **не може бути обмежено доступ до інформації про складання, розгляд і затвердження бюджетів, кошторисів розпорядників бюджетних коштів та планів використання бюджетних коштів одержувачів бюджетних коштів, а також їх виконання за розписами, бюджетними програмами та видатками (крім таємних видатків відповідно до статті 31 [Бюджетного кодексу України](#)), взяття розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів бюджетних зобов'язань або здійснення розпорядження бюджетними коштами у будь-який інший спосіб, планування, формування, здійснення та виконання закупівлі товарів, робіт і послуг за бюджетні кошти, у тому числі оборонних закупівель (крім випадків, якщо окрема інформація про закупівлі товарів, робіт і послуг становить державну таємницю відповідно до [Закону України «Про державну таємницю»](#)), володіння, користування чи розпорядження державним, комунальним майном, у тому числі до копій відповідних документів, умови отримання цих коштів чи майна, прізвища, імена, по батькові фізичних осіб та найменування юридичних осіб, які отримали ці кошти або майно (крім випадків, передбачених частиною другою статті 23 [Закону України «Про основи національного спротиву»](#))**. Не може бути також обмежено доступ до інформації про наявність у фізичних осіб податкового боргу. Не підлягає обмеженню також доступ до інформації про стан і результати перевірок та службових розслідувань фактів порушень, допущених у сферах діяльності, зазначених у цій частині.

**Доступ до зазначеної інформації забезпечується розпорядниками інформації відповідно до положень статті 5 Закону № 2939.**

### **Оприлюднення інформації згідно Господарського кодексу України**

Частиною 8 статті 78 [Господарського кодексу України](#) (далі – ГКУ) визначено, що комунальне унітарне підприємство оприлюднює інформацію про свою діяльність, крім випадків, установлених законом, шляхом розміщення її на власній веб-сторінці (веб-сайті) або на офіційному веб-сайті суб'єкта управління об'єктами комунальної власності, що здійснює функції з управління підприємством, у строки та в порядку, що

визначені рішенням відповідної місцевої ради. Доступ до таких веб-сторінок та веб-сайтів є цілодобовим і безоплатним.

**Обов'язковому оприлюдненню підлягає така інформація:**

- цілі діяльності комунального унітарного підприємства (далі – КУП);
- квартальна, річна фінансова звітність КУП за останні три роки, включаючи (за наявності) видатки на виконання некомерційних цілей державної політики та джерела їх фінансування;
- аудиторські висновки щодо річної фінансової звітності КУП за останні три роки, якщо аудит проводився відповідно до вимоги закону або за рішенням наглядової ради КУП (у разі її утворення) або суб'єкта управління об'єктами комунальної власності, що здійснює функції з управління підприємством;
- статут КУП у чинній редакції, а також у редакціях, що діяли раніше;
- біографічна довідка (включаючи професійну характеристику) керівника КУП (з урахуванням вимог законодавства про захист персональних даних);
- біографічні довідки (включаючи професійні характеристики) членів наглядової ради (у разі її утворення) КУП (з урахуванням вимог законодавства про захист персональних даних), принципи їх добору, їхнє членство у наглядових радах інших суб'єктів господарювання, а також зазначається, хто із членів наглядової ради КУП є незалежним;
- річні звіти керівника та наглядової ради (у разі її утворення) КУП;
- структура, принципи формування і розмір винагороди керівника та членів наглядової ради КУП, включаючи компенсаційні пакети і додаткові блага, які вони отримують (або на отримання яких мають право) під час виконання посадових обов'язків, а також у зв'язку із звільненням;
- рішення суб'єкта управління об'єктами комунальної власності щодо КУП;
- опис істотних передбачуваних факторів ризику, що можуть вплинути на операції та результати діяльності КУП, та заходи щодо управління такими ризиками;
- відомості про договори, учасником яких є КУП, інформація про які підлягає оприлюдненню відповідно до [Закону України «Про відкритість використання публічних коштів»](#);
- інформація про операції та зобов'язання КУП з державним та/або місцевим бюджетом, державними та/або місцевими установами, підприємствами та організаціями, включаючи договірні зобов'язання КУП (фінансові та нефінансові), що виникають у результаті державно-приватного партнерства.

КУП оприлюднює річну фінансову звітність разом з аудиторським висновком щодо неї, якщо аудит проводився відповідно до вимог закону або за рішенням наглядової ради КУП (у разі її утворення) або суб'єкта управління об'єктами комунальної власності, що здійснює функції з управління підприємством до 30 квітня року, що настає за звітним періодом (абз. 16 ч. 8 ст. 87 ГКУ).

### **Оприлюднення інформації на Платформі відкритих даних у сфері публічних фінансів (Є-data)**

Відповідно до [Закону України «Про відкритість використання публічних коштів»](#) (далі – Закон № 183) КП мають бути зареєстрованими на Єдиному вебпорталі використання публічних коштів <https://spending.gov.ua/> та забезпечити доступ до інформації про використання бюджетних коштів та коштів, отриманих ними від їхньої господарської діяльності.

Порядок реєстрації суб'єктів надання інформації про використання публічних коштів, форми та формати даних для оприлюднення такої інформації на Є-data затверджені [наказом Міністерства фінансів України від 22 червня 2018 року № 575](#).

Уряд розпорядженням від 14 вересня 2015 року № 911-р [«Деякі питання створення і функціонування єдиного веб-порталу використання публічних коштів»](#) (зі змінами) уповноважив адмініструвати Є-data державну установу «Відкриті публічні фінанси», що належить до сфери управління Міністерства фінансів України.

**Законом № 183 визначено, що у разі використання бюджетних коштів, опублікуванню на Є-data підлягає наступна інформація:**

- інформація про використання бюджетних коштів (залежно від виду діяльності та фінансування з бюджету відповідні форми бюджетної звітності);
- інформація про укладені за звітний період договори (предмет договору, виконавець (найменування, ідентифікаційний код юридичної особи, місцезнаходження), вартість договору, ціна за одиницю (за наявності), кількість закупленого товару, робіт та/або послуг, проведена процедура закупівлі або обґрунтування її відсутності з посиланням на закон, обсяг платежів за договором у звітному періоді, строк дії договору);
- інформація про стан виконання договорів, укладених у попередні звітні періоди, з усіма додатками, які є їх невід'ємною частиною (предмет договору, виконавець (найменування, ідентифікаційний код юридичної особи, місцезнаходження, прізвище, ім'я та по батькові керівника), вартість договору, ціна за одиницю (за наявності), процедура закупівлі або обґрунтування її відсутності з посиланням на закон, обсяг платежів за договором у звітному періоді, наявність або відсутність претензій і штрафних санкцій, що виникли в результаті виконання договору, акти виконання договору (акти наданих послуг, приймання-передачі, виконаних робіт) за наявності);

- інформація про кількість службових відряджень, у тому числі із зазначенням кількості закордонних відряджень, загальний обсяг витрат на службові відрядження, у тому числі із зазначенням обсягу витрат на закордонні відрядження.

**У разі використання коштів підприємств, отриманих ними від їхньої господарської діяльності, на Є-data оприлюднюється:**

- інформація про обсяги платежів за договорами за звітний період – у розрізі товарів, робіт і послуг;

- відомості про договори, укладені за звітний період, загальна вартість яких перевищує 1 мільйон гривень (предмет договору, виконавець (найменування, ідентифікаційний код юридичної особи, місцезнаходження, прізвище, ім'я та по батькові керівника), вартість договору, ціна за одиницю (за наявності), строк дії договору);

- відомості про стан виконання договорів, укладених за попередні звітні періоди, які продовжують виконуватися, загальна вартість яких перевищує 1 мільйон гривень (предмет договору, виконавець (найменування, ідентифікаційний код юридичної особи, місцезнаходження, прізвище, ім'я та по батькові керівника), вартість договору, ціна за одиницю (за наявності), обсяг платежів за договором у звітному періоді, наявність або відсутність претензій і штрафних санкцій, що виникли в результаті виконання договору, акти виконання договору (акти наданих послуг, приймання-передачі, виконаних робіт) за наявності).

**Строки оприлюднення інформації на Є-data:**

- інформація щодо використання бюджетних коштів оприлюднюється щоквартально, не пізніш як за 35 днів після закінчення звітного кварталу, та зберігається в режимі вільного доступу протягом трьох років з дня оприлюднення (пункт 1 ч. 1 ст. 3 Закону № 183);

- інформацію щодо використання коштів підприємств, отриманих ними від їхньої господарської діяльності необхідно оприлюднювати щорічно, не пізніше 31 січня року, наступного за звітним роком (пункт 2 частини 1 статті 3 Закону № 183).

Варто зазначити, що в умовах введеного в Україні воєнного стану зазнали змін чимало нормативно-правових актів. Проте, **змін до Закону № 183 не було внесено, відповідно вимоги щодо оприлюднення інформації не змінилися, а портал [Є-data](#) продовжує функціонувати.**

Поряд із цим, [Законом України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни»](#) встановлено, що фізичні особи, фізичні особи – підприємці, юридичні особи, **крім тих, які наділені бюджетними повноваженнями згідно із законодавством**, подають облікові, фінансові, бухгалтерські, розрахункові, аудиторські звіти та будь-які інші документи,

подання яких вимагається відповідно до норм чинного законодавства в документальній та/або в електронній формі, протягом трьох місяців після припинення чи скасування воєнного стану або стану війни за весь період неподання звітності чи обов'язку подати документи. Міністерство фінансів України за результатами розгляду листа Державної установи «Відкриті публічні фінанси» від 16 травня 2022 року № 73000-01-08/119 в межах компетенції у листі від 19 травня 2022 року № 20040-03-73/10211 повідомляло, що в умовах воєнного стану, суб'єкти оприлюднення інформації відповідно до Закону України «Про відкритість використання публічних коштів» приймають самостійне рішення щодо необхідності оприлюднення інформації про використання публічних коштів, у тому числі інформації про використання публічних коштів в оборонній сфері.

**Проте, КП як одержувач бюджетних коштів і учасник бюджетного процесу має забезпечити оприлюднення на Є-data всієї інформації щодо використання бюджетних коштів, визначеної Законом № 183, та у встановлені ним терміни.**

### **Оприлюднення інформації у формі відкритих даних**

Яка інформація щодо КП має бути оприлюднена у форматі відкритих таких визначено в [Постанові КМУ від 21 жовтня 2015 року № 835 «Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних»](#). Так, обов'язково мають бути оприлюднені звіти про виконання фінансових планів комунальних підприємств, дані про споживання комунальних послуг (електрична енергія, теплова енергія, природний газ, тверде паливо, рідке паливо холодна та гаряча вода із зазначенням частки відновлюваних джерел енергії) комунальними підприємствами, установами та організаціями, реєстр боргових зобов'язань суб'єктів господарювання комунальної власності територіальної громади. Місцем оприлюднення такої інформації є Портал відкритих даних [data.gov.ua](http://data.gov.ua). Порядок реєстрації, звітування та інша інформація щодо оприлюднення наборів даних регламентовано зазначеною постановою.

**Оприлюднення окремої інформації КП у сферах постачання електричної енергії, природного газу, тепlopостачання, централізованого постачання гарячої води, централізованого питного водопостачання та водовідведення**

[Законом України «Про особливості доступу до інформації у сферах постачання електричної енергії, природного газу, тепlopостачання, централізованого постачання гарячої води, централізованого питного водопостачання та водовідведення»](#) від 10 грудня 2015 року № 887-VIII (далі – Закон № 887) визначено особливості доступу споживачів до інформації про встановлення цін/тарифів, заходи з енергозбереження, формування та виконання інвестиційних програм у сферах постачання електричної енергії, природного газу, тепlopостачання, централізованого постачання гарячої води, централізованого питного водопостачання та водовідведення.

Суб'єкти господарювання у сферах постачання електричної енергії, природного газу, тепlopостачання, централізованого постачання гарячої води, централізованого питного водопостачання та водовідведення поряд із державними органами, органами місцевого самоврядування, до повноважень яких віднесено встановлення цін/тарифів у зазначених сферах повинні забезпечити доступ споживачів до інформації, визначеної у частині першій статті 1 Закону № 887.

Відповідно до ч. 2 ст. 5 Закону № 887 доступ до інформації, зазначеної у пунктах 1, 2, 5-14 частини першої статті 1 цього Закону, забезпечується відповідними суб'єктами господарювання шляхом її розміщення на своїх офіційних веб-сайтах у мережі Інтернет (за наявності) та на інформаційних стендах, що розміщуються в абонентських відділах таких суб'єктів господарювання.

Інформація, зазначена у пункті 2 частини першої (щодо розміру цін/тарифів на товари, послуги, що надаються населенню, у тому числі із зазначенням розміру податку на додану вартість) та пунктах 1, 2 частини другої статті 1 Закону № 887, надається суб'єктами господарювання у платіжних документах, що застосовуються для оплати населенням спожитих товарів, послуг, а також шляхом забезпечення доступу споживачів до електронних систем обліку розрахунків споживачів через офіційні веб-сайти таких суб'єктів господарювання в мережі Інтернет (абз.2 ч. 2 ст. 5 Закону № 887).

### **Відповідальність за неоприлюднення інформації визначеної законодавством або обмеження доступу до неї**

Відповідно до частини восьмої статті 78 ГКУ **відповідальність за оприлюднення та достовірність інформації, визначеної цією статтею, несе керівник комунального унітарного підприємства відповідно до законів України та умов укладеного з ним контракту.**

У ст. 212-3 [Кодексу України про адміністративні правопорушення](#) (далі – КУпАП) визначено:

- неоприлюднення інформації, обов'язкове оприлюднення якої передбачено законами України «Про доступ до публічної інформації», «Про особливості доступу до інформації у сферах постачання електричної енергії, природного газу, тепlopостачання, централізованого постачання гарячої води, централізованого питного водопостачання та водовідведення», «Про відкритість використання публічних коштів» – тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від двадцяти п'яти до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.
- порушення Закону України «Про доступ до публічної інформації», а саме: необґрунтоване віднесення інформації до інформації з обмеженим доступом, ненадання відповіді на запит на інформацію, ненадання інформації, неправомірна відмова в наданні інформації, несвоєчасне або неповне надання інформації, надання

недостовірної інформації, – тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від двадцяти п'яти до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

- обмеження доступу до інформації або віднесення інформації до інформації з обмеженим доступом, якщо це прямо заборонено законом, – тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від шістдесяти до вісімдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Підсумовуючи вищевикладене, зазначимо наступне. Вимоги щодо прозорості діяльності КП визначають чимало нормативно-правових актів. Ефективність надання послуг та якість виконання робіт комунальними підприємствами, залежать від ефективності управління комунальним підприємством, важливою складовою якого є прозорість діяльності КП, що дозволяє забезпечити комунікацію з громадою. Тому ОМС та керівники КП мають сприяти публічності діяльності КП та забезпечувати дотримання вимог чинного законодавства щодо доступу до інформації. **Органам місцевого самоврядування, комунальним підприємствам рекомендується розробити та ухвалити порядки оприлюднення інформації, які відповідно до чинного законодавства, будуть чітко визначати переліки інформації, що підлягають оприлюдненню, відповідальних осіб та місця оприлюднення інформації.** Зазначене дозволить упорядкувати процес оприлюднення, розподілити обов'язки та відповідальність між працівниками, що, в свою чергу, сприятиме своєчасному та повному оприлюдненню інформації.

#### **Посилання на НПА та ресурси, що згадані у роз'ясненні:**

- Бюджетний кодекс України від 08 липня 2010 року № 2456-VI (із змінами).  
Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17/ed20221023#Text>
- Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року № 436-IV (із змінами).  
Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
- Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року № 8073-X (із змінами). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
- Закон України «Про доступ до публічної інформації» від 13 січня 2011 року № 2939-VI (із змінами). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>
- Закон України «Про державну таємницю» від 21 січня 1994 року № 3855-XII (із змінами). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12#Text>
- Закон України «Про основи національного спротиву» від 16 липня 2021 року № 1702-IX (із змінами). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1702-20#Text>



- Закон України «Про відкритість використання публічних коштів» від 11 лютого 2015 року № 183-VIII (із змінами). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183-19#Text>
- Закон України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни» від 03 березня 2022 року № 2115-IX (із змінами). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2115-20#Text>
- Закон України «Про особливості доступу до інформації у сферах постачання електричної енергії, природного газу, тепlopостачання, централізованого постачання гарячої води, централізованого питного водопостачання та водовідведення» від 10 грудня 2015 року № 887-VIII (із змінами). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/887-19#Text>
- Закон України «Про інформацію» від 02 жовтня 1992 року № 2657-XII (із змінами). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
- Розпорядження КМУ від 14 вересня 2015 року № 911-р «Деякі питання створення і функціонування єдиного веб-порталу використання публічних коштів» (із змінами). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/911-2015-%D1%80#Text>
- Наказ Міністерства фінансів України від 22 червня 2018 року № 575 «Про затвердження Порядку реєстрації суб'єктів надання інформації про використання публічних коштів, форм та форматів даних для оприлюднення такої інформації на єдиному веб-порталі використання публічних коштів». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0835-18#top>

*Ця публікація стала можливою завдяки щирій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). Зміст є відповідальністю Глобал Ком'юнітіз (Global Communities) і не обов'язково відображає точку зору USAID чи Уряду Сполучених Штатів..*